

Gwers 17 – Duw yn gofalu am Elias

Nodiadau Cefndir i'r Athro

1 Brenhinoedd 17:1–16

Yn 1 a 2 Brenhinoedd, adroddir hanes brenhinoedd Israel a Jwda o deyrnasiad Solomon (975 CC) hyd at gwmpy y ddwy deyrnas a dechrau Caethglud Babilon (561 CC). Pan fu Solomon farw, dilynwyd ef gan ei fab Rehoboam. Os oedd llwythau'r gogledd yn meddwl eu bod wedi'u cam-drin gan Solomon yn ystod adeiladu'r Deml, roedd agwedd y brenin newydd tuag atynt yn fwy teyrn. Arweiniodd hynny at wrthryfel a rhwygwyd y deyrnas gyda deg llwyth y gogledd yn ffurfio teyrnas newydd, Israel, a galwodd dau lwyth y de eu hunain yn Jwda. Llywodraethwyd y gogledd gan Rehoboam, a'r de gan Jeroboam.

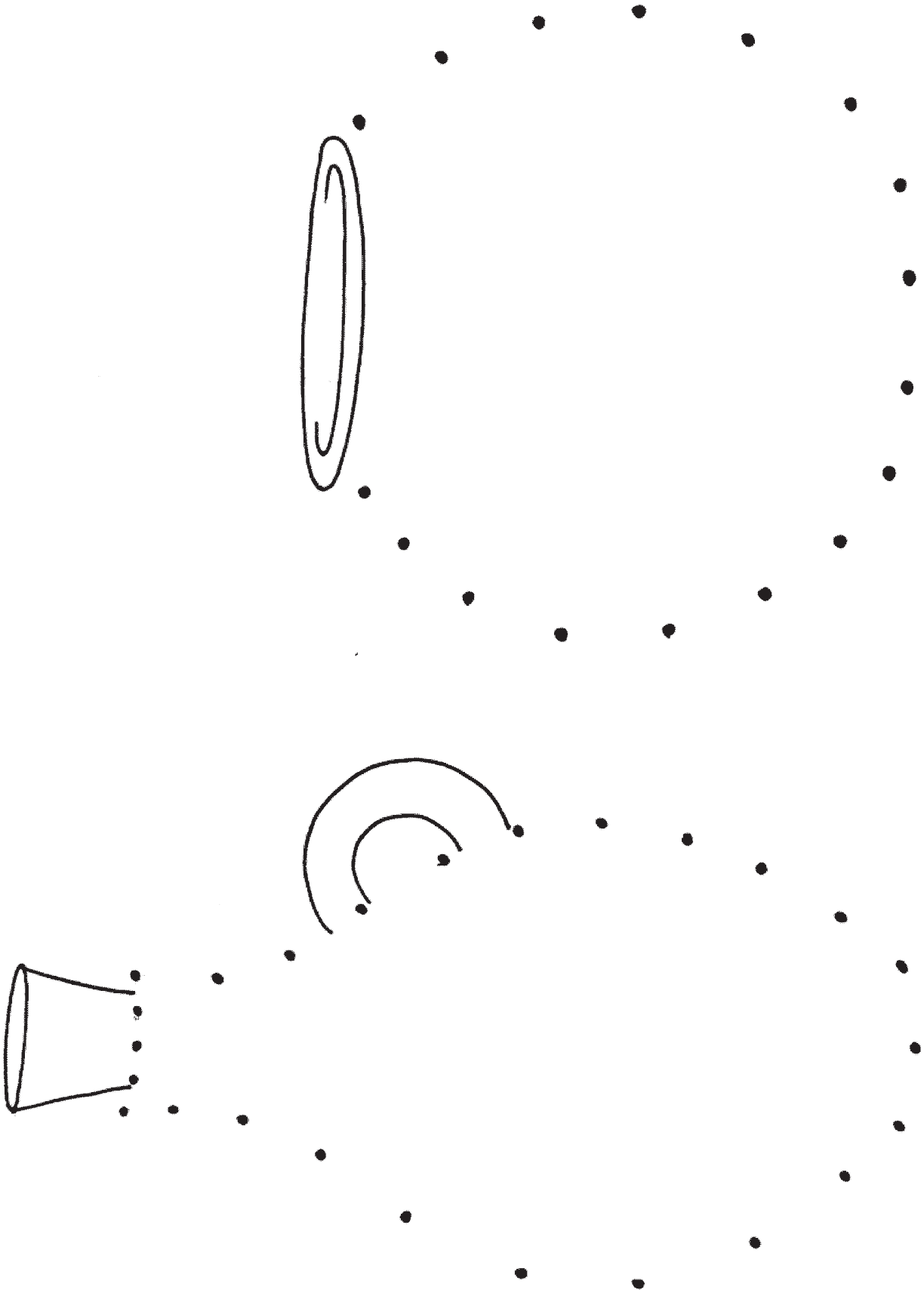
O dipyn i beth aeth y ddwy deyrnas i addoli duwiau dieithr. Gwnaeth Jereboam ddau lo aur a gosododd un ym Methel a'r llall yn Dan; felly trodd Israel ei chefn ar grefydd ei chyndadau. Ni fu'n hir cyn i Jwda ddilyn gan adeiladu cysegrleoedd i eilunod. Sefydlwyd patrwm y dyfodol gyda brenhinoedd y ddwy deyrnas yn troi cefn ar Dduw ac yn addoli duwiau y cenedloedd eraill.

Ond nid hanes brenhinoedd yn unig a geir, oherwydd adroddir hanes proffwydi Duw; dyma yn wir oes aur proffwydoliaeth yn yr Hen Destament. Bu proffwydi ynghynt ac fe ddeuai eraill yn ddiweddarach, ond dyma ddechrau cyfnod y proffwydi mawr. Roedd y proffwydi hyn yn ddynion sanctaidd, ysbrydoledig a dewr iawn, yn wynebu drygioni'r oes ac yn rhybuddio'r bobl o gosb ddwyfol, gan eu hannog i fywyd o ufudd-dod i Dduw. Y cyntaf ohonynt oedd Elias; ef oedd y mwyaf miniog ei eiriau o'r proffwydi.

Daeth Elias o dref fechan yn ardal Gilead gan gyhoeddi wrth y brenin Ahab y byddai Duw yn cosbi'r genedl am ei hanufudd-dod trwy atal glaw am dair blynedd a hanner. Trefnodd Duw i gigfrain fwydo'r proffwyd yn nant Cerith cyn iddo fynd i Sareffath, at wraig weddw a fyddai'n ei letya. Pan glafychodd mab gwraig weddw, gweddiodd Elias ar i Dduw adfer einioes y bachgen ac felly y bu.

Solomon

Pan fu Dafydd farw esgynnodd Solomon i'r orsedd ac fel ei dad, teyrnasodd am 40 mlynedd. Yr oedd yn nodedig am ei ddoethineb a'i allu i ymdrin â phobl yn ddoeth (gweler 1 Bren. 3:16). Cyfeirir hefyd at wychder Solomon – dywedodd Iesu wrth gyfeirio at y lili, 'nid oedd gan hyd yn oed Solomon yn ei holl ogoniant wisg i'w chymharu ag un o'r rhain' (Mathew 6:29). Dechreuodd ei deyrnasiad yn ogoneddus; trefnodd nifer o weinidogion, pob un ohonynt yn gyfrifol am adran o'r llywodraeth. Arweiniodd hyn at gyfnod o ffyniant mawr yn ei deyrnas (1 Bren. 4). Y gwaith mwyaf a ymgymerodd ag ef oedd adeiladu'r Deml yn Jerwsalem – dyma oedd dymuniad ei dad Dafydd (1 Bren. 5). Y mae'r sylfaen yr adeiladwyd Teml Solomon arni ar fynydd Moreia (yno y paratôdd Abraham i aberthu ei fab Isaac) yn aros hyd heddiw. Y Deml fyddai cartref Arch y Cyfamod. Tyfodd ei deyrnas i fod ddengwaith yr hyn yr etifeddodd ei dad. Arwydd o'i ddoethineb oedd ei ddibyniaeth ar Dduw o'r dechrau (1 Bren 3). Yn hytrach na gofyn am flynyddoedd lawer a chyfoeth, nac ychwaith oruchafiaeth ar ei elynion, ond am 'galon ddeallus i farnu dy bobl, i ddirnad da a drwg..' (1 Bren. 3:9). Fodd bynnag, er ei ddoethineb, cafwyd diwedd gwael i deyrnasiad Solomon. Defnyddiodd labrwy'r Israelaidd i adeiladu'r Deml ond ni fu mor garedig tuag at y gweithwyr o lwythau'r gogledd. Roedd ganddo 700 o wragedd (a 300 o ordderch-wragedd) o Moab, Yr Aifft, Edom a Sidon; roedd hynny'n groes i ddymuniad Duw (1 Bren. 10:2), ac yr oedd llawer ohonynt yn addoli gwahanol dduwiau. Hudodd y wragedd Solomon i addoli'r duwiau estron 'ac nid oedd ei galon yn llwyr gyda'r Arglwydd ei Dduw. Digiodd yr Arglwydd wrth Solomon'.

Doedd hi ddim wedi bwrw glaw ers amser maith a doedd dim llawer o fwyd ar ôl. Aeth Elias y proffwyd i aros gyda gwraig dlawd. Beth oedd ganddi i wneud bara i Elias? Cysyllta'r dotiau i weld.

Diolch Dduw am edrych ar ôl Elias a'r wraig dlawd. Diolch am y bwyd blasus rydym yn mwynhau bob dydd. Amen.

Gwers 17 – Duw yn gofalu am Elias

Duw'n bwydo Elias | Beibl Newydd y Plant tud. 76 a 77

(1 Brenhinoedd 17:1–16)

Gwers 17

Duw yn gofalu am Elias

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN/DROS 7 oed

Duw yn gofalu am Elias tud 74

BEIBL BACH STORI DUW

Digon o fara ac olew tud 147

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Elias a'r Cigfran tud 58

Jar a Jwg tud 60

BEIBL LLIW Y PLANT

Elias yn yr Anialwch tud 140

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Duw'n bwydo Elias tud 76

Duw'n helpu teulu tud 77

BEIBL BACH I BLANT

Dim Dŵ tud 188

Y BEIBL I BLANT mewn 365 o storïau

Digon o fwyd (161) tud 185

BEIBL LLIW Y TEULU

Duw'n goflau am Elias(156) tud 88

Amser Chwarae

Bydd angen llawer o ddarnau o 'fara' wedi'u cuddio o amgylch yr ystafell (fe wnaiff darnau bach o bapur neu ddefnydd y tro), ffon i Elias.

Dewiswch un o'r plant i fod yn 'Elias', a'i osod i sefyll ar un ochr yr ystafell gyda'r ffon yn ei law. Esboniwch wrth y plant fod Elias angen bwyd ond does dim bwyd yn tyfu yn y wlad oherwydd bod Duw wedi stopio'r glaw rhag disgyn. Danfonodd Duw adar gyda bwyd i Elias.

Gofynnwch i'r plant, un ar y tro, i chwilio am fwyd i Elias a mynd ag ef ato, tra eich bod yn cyfrif i 10 gyda'r plant eraill. Mae'r plentyn yn chwilio am fwyd nes eich bod yn cyrraedd rhif 10. Nodwch sawl darn o fara sydd wedi eu casglu.

Dewiswch rywun arall i fod yn Elias, a rhywun arall i chwilio am y bwyd. Parhewch nes bod pawb wedi cael tro i chwilio ac yna cewch weld pwy sydd wedi casglu'r mwyaf o fwyd i Elias.

Esboniwch y byddwn yn clywed mwy am hanes Elias yn ein stori wir o'r Beibl heddiw.

Amser Stori

Bydd angen hosan ddu, darnau o fara, jwg fach gydag ychydig o olew ynndi, powlen o flawd. Gwisgwch yr hosan ar eich llaw i gynrychioli'r adar a ddaeth â bara i Elias wrth Nant Cerith.

Darllenwch yr hanes neu eu hadrodd yn eich geiriau eich hun, gan ddangos yr uchod fel yn briodol.

Pwysleiswch y ffordd ryfeddol y bu i Dduw ofalu am Elias yn y storïau trwy ddanfôn adar gyda bara a thrwy garedigrwydd y wraig dlawd. Mi ddylai'r blawd a'r olew fod wedi gorffen, ond fe wnaeth Duw wyrth, ac roedd digon ar gyfer bob dydd nes i'r glaw ddod eto.

Roedd Duw yn caru Elias ac yn gallu edrych ar ei ôl. Mae Duw yn caru ninnau hefyd, ac am edrych ar ein hól ninnau hefyd.

Cân

Mae'n Duw ni mor fawr (151 Caneuon Ffydd)

Os nad yw'r plant yn gyfarwydd â'r gân, cânt ddilyn y symudiadau wrth i chi ganu.

'Mae'n Duw ni mor fawr, (codi breichiau i ymestyn i'r awyr)

Mor gryf (plygu breichiau i ddangos cyhyrau)

Ac mor nerthol, (codi dwrn i'r talcen)

Does dim y tu hwnt iddo fe. (Ysgwyd bys yn egniol i ddweud 'Na!')

Fe wnaeth y mynyddoedd, (creu mynyddoedd gyda'r dwylo,)

a chreodd y moroedd, (creu tonnau gyda'r dwylo)

Duw roddodd y sêr yn eu lle. (agor a chau'r dwylo fel sêr yn disgleirio.)

Mae'n Duw ni mor fawr' ayyb.

Gweddi

Gwnewch amlinelliad syml o ddiferyn o law. Gofynnwch i'r plant feddwl am y pethau da mae'r glaw yn ei achosi. Ysgrifennwch eu syniadau ar y diferyn. Wedyn, dywedwch weddi o ddiolch am y pethau a nodwyd gan y plant. Efallai y gall y plant adrodd y brawddegau ar eich ôl.

Crefft

Llyfr Crefft t. 90-92

Adnoddau Ychwanegol

Crefft

Llyfr Crefftau Stori Duw i blant dan 5 oed t. 90-92

Gwerslyrau Golau ar y Gair

Elias: Negesydd Duw

Taflenni gwefan amserbeibl.org

Cyfres C - Elias

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 21: Elias yn gofyn am fara

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 300

Cyfres PowerPoint Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 26: Dim Dŵr

Powerpoint ar wefan visionforchildren.co.uk

Hanes Elias y Proffwyd

Llyfrau Stori

Pam fod Elias yn cuddio?

Elias, Cyfres Testament - llyfr a fideo

Elias a'r Cigfran

